

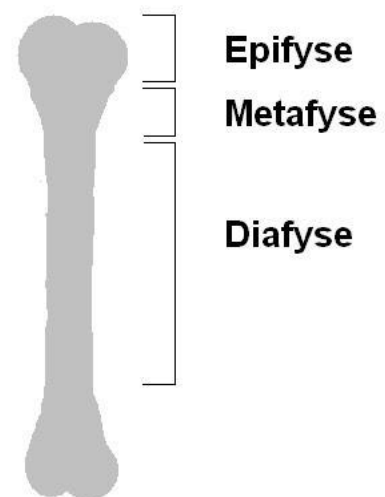
Leeftijd waarop paarden worden ingereden

De meeste mensen hebben ooit wel gehoord dat je een paard pas mag inrijden als hij drie jaar oud is. Uslanders lijken wel van een andere planeet te komen, die worden pas ingereden als ze vijf jaar oud zijn! Quarters worden daarentegen heel jong ingereden, al met 2,5 jaar oud. Engelse volbloeds worden het jongst ingereden: als ze 1,5 jaar zijn soms al, omdat ze al moeten koersen met 2 jaar.

Zijn sommige rassen echt sneller volwassen dan andere? Hoe schadelijk is het nou eigenlijk om een paard te jong in te rijden? En wat is 'te jong'? Allereerst zullen we de vraag moeten beantwoorden wat er allemaal in een paardenlichaam gebeurt zolang een paard nog in de groei is.

Wat gebeurt er in het paardenlichaam als een paard nog groeit?

Zolang een paard nog groeit worden de botten langer. Een bot bestaat uit drie onderdelen: diafyse, twee metafysen, en twee epifysen, zie plaatje 1. Bij nog niet volgroeide paarden zit er tussen de metafyse en de epifyse een groeischijf. In zo'n groeischijf wordt nieuw bot gevormd dat er voor zorgt dat het bot langer kan worden.

De groeischijven bestaan uit niet verkalkt kraakbeen. Kraakbeen is minder sterk dan bot. Pas als een dier volwassen is, verkalken de groeischijven. Raakt een groeischijf tussentijds beschadigt dan wordt het bot minder lang.

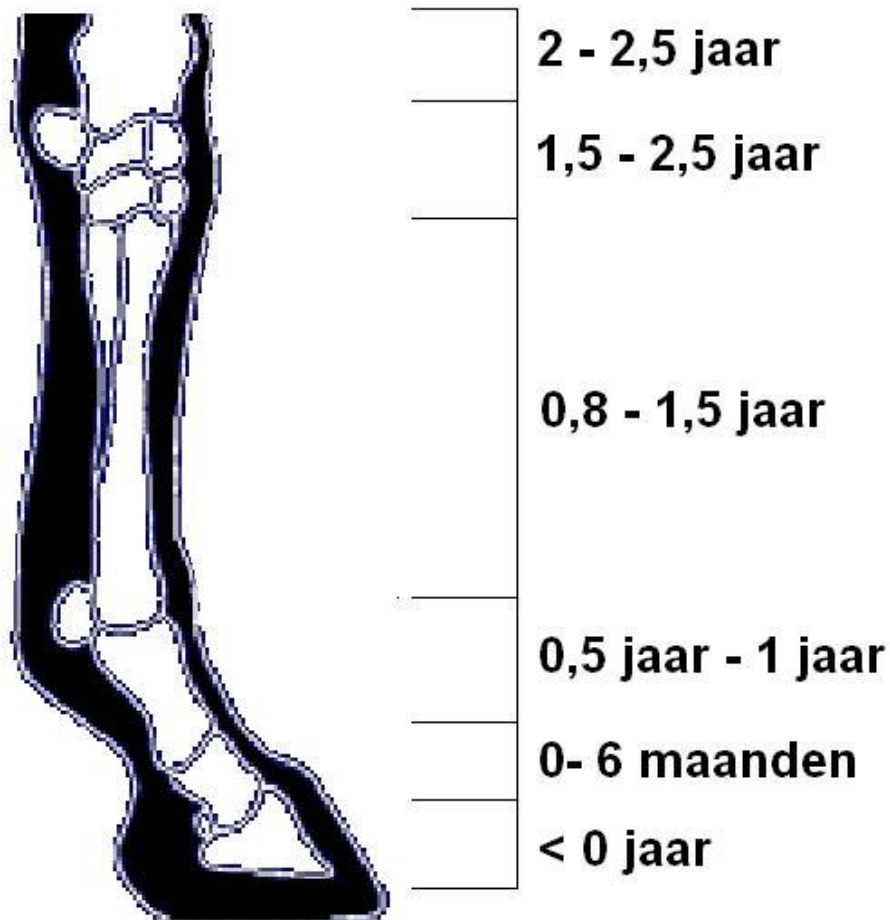
Hormonen sturen de groei aan. Tenzij je bepaalde hormonen gaat inspuiten bij je paard, is er aan het hele proces niets te versnellen of te vertragen.

Waar zitten al die groeischijven en wanneer sluiten ze?

Het paardenlichaam zit vol met dit soort groeischijven: in de benen en in de rug. Het verbenen van het kraakbeen in de groeischijven, ook wel 'sluiten van de groeischijven' genoemd, begint onder in het lichaam van het paard. Bij de geboorte

is de groeischijf van het hoefbeen al gesloten. Dit moet ook wel, als je bedenkt dat een veulen binnen een aantal uur moet kunnen meelopen met de kudde en het hoefbeen dus direct al best veel te verduren krijgt. Dit onderdeel moet dus al 'af' zijn en direct klaar voor gebruik.

Hieronder is aangegeven in een plaatje, wanneer welke groeischijf in de benen van het paard sluiten.

Dat de groeischijven in de benen gesloten moeten zijn voordat je op een paard stapt dat weten de meeste mensen nog wel. Wat de meeste mensen niet weten, is dat ook in de ruggengraat en heup van het paard groeischijven zitten. Die gaan pas sluiten nadat de groeischijven in de benen gesloten zijn.

De ruggengraat van het paard bestaat uit 32 wervels tussen de schedel en de achterkant van het paard. Op elke ruggenwervel zitten meerdere groeischijven. Deze sluiten pas als een paard 5,5 jaar oud is op z'n vroegst! Hoe groter je paard

is en hoe langer zijn nek is, des te langzamer gaat dit proces. Een KWPN-er is pas volwassen als hij acht jaar oud is. Het allerlaatste sluiten de groeischijven in de nekwerfels ter hoogte van de basis van de nek van het paard. Een belangrijke reden om jonge paarden niet bij te zetten met longeren en ook de nek zo veel mogelijk vrij te laten in alle situaties.

Maar wanneer kan ik dan beginnen met rijden?

Het zal misschien vervelend zijn om te horen, maar geen enkel paard, van welk ras dan ook is volwassen voordat hij zes jaar oud is. De mensen van Island hadden dus veel beter in de gaten wanneer een paard voor het eerst bereden kon worden, dan wij mensen van het vasteland.

Moet je dan al die tijd je paard maar in het land laten staan?

Nee, er zijn 1001 dingen die je je paard kunt leren voordat je op hem gaat rijden. Kijk maar eens naar de grondwerkopdrachten bij natural horsemanship, bijvoorbeeld van Parelli. Parelli biedt enorm goed zelfstudiemateriaal waar je een hele lange tijd meer vooruit kunt. Tegen de tijd dat je toe bent aan rijden, is je paard al aan alles gewend, is hij al te sturen en te wenden op de kleinste commando's. Steppen of wandelen met je paard is ook heel leuk voor degenen die geen zin hebben om een natural horsemanship programma te doorlopen.

Maar waarom mag je dan al met een 3 jarig paard starten op wedstrijden?

In de dressuur mag je een paard starten als een paard 3 jaar is geworden. De bedenkers van dressuur leefden in een hele andere tijd, waarin paarden onderdeel waren van oorlogsmaterieel. Echter de paarden van de Spaanse rijsschool worden ook eerst heel lang aan de hand getraind en pas vanaf een jaar of acht gaan ze moeilijke oefeningen doen en pas vanaf 10 jaar draaien ze mee in de shows. Veel paarden halen daar met gemak de respectabele leeftijd van dertig jaar en draaien op die leeftijd mee in de opleiding voor nieuwe ruiters. Iets dat bijna onwaarschijnlijk lijkt als je ziet op welke leeftijd moderne sportpaarden met pensioen gaan.

In de endurance mag je meedoen met een paard in de laagste klasse als het minimaal vier jaar oud is. Al een verbetering ten opzichte van de dressuurwedstrijden. Klasse

II mag vanaf vijf jaar en klasse III vanaf zes jaar. Klasse IV is opgesplitst in IV tot 140 km, hiervoor moet een paard minimaal zes jaar oud zijn, voor 140-160 km minimaal zeven jaar. Als je bedenkt dat de groeischijven in de rug op z'n vroegst pas sluiten met 5,5 jaar, geeft het toch te denken dat je met een paard dat nog niet die leeftijd heeft bereikt toch al wedstrijden mag rijden met een afstand van 40 tot 79 km. Dat is heel wat uurtjes een ruiter op je rug. Voorafgaand aan de wedstrijd wordt er meestal ook nog getraind, dus het blijft niet bij die ene wedstrijddag.

Draf- en rensport zijn lastig met elkaar te vergelijken, omdat in Nederland de draf sport voornamelijk aangespannen plaatsvindt. Een paard kan veel eerder iets trekken, dan dragen. Trekken is veel minder belastend voor een paard. In de rensport worden paarden al uitgebracht als ze 2 jaar oud zijn.

Bij het opstellen van reglementen voor wedstrijden, waren de ontwerpers meestal niet op de hoogste van bovengenoemde kennis. Evenmin zijn wedstrijden bedacht om het welzijn van het paard te verbeteren. Op z'n best wordt er bij wedstrijden wel gelet op welzijn, maar het staat zeker niet altijd centraal.

Jantine Leeftang

<http://paardencursuscentrumarabesk.webs.com/>

Bronvermelding

Timing and rate of skeletal maturation in horses, Deb Bennett, 2005

Equine Science, Sarah Pilliner & Zoe Davies, 2004, ISBN 978-1-4051-1944-3